

De Minister van Economische Zaken

De Staatssecretaris van Financiën

De wetsontwerpers

Geachte heer / mevrouw,

U nodigde via een internetconsultatie iedereen uit om een reactie te geven op de voorgestelde CO₂-heffing industrie. Graag maakt de Stichting WTS van deze mogelijkheid gebruik. Vanaf pagina 3 ga ik op het wetsvoorstel in.

Inhoud

DE BELASTINGEN OMDRAAIEN	2
DENK AAN ONZE KINDEREN!	2
HET WETSVORSTEL	3
DISPENSATIERECHTEN	3
Dispensatierechten; De Benchmark, voor een concurrerend Nederland	3
Advies benchmark	4
Dispensatierechten; De Reductiefactor	5
Advies reductiefactor	5
AFVALVERBRANDINGSINSTALLATIES (AVI's).....	6
AVI's; Bruto grondslag broeikasgassen	6
Advies grondslag AVI's.....	6
AVI's; extra dispensatierechten voor afvoer naar warmtenetten	6
Advies dispensatierechten voor AVI's.....	7
WARMTENETTEN	8
Advies warmtenetten.....	8
SCOPE BELASTINGPLICHTIGEN	9
Advies Scope belastingplichtigen	9
TARIEF	10
Advies tarief.....	10
Afsluiting.....	10

De belastingen omdraaien

Stichting WTS stelt zich tot doel om de belastingen 'om te draaien', van de arbeid en humane de interactie naar de levenloze goederen en naar het vermogen boven een bepaald niveau. Mensen zijn sociale organismen en het komt Stichting WTS voor dat het onverstandig is om belastingen te heffen op arbeid. Ook op het delen van goederen kunnen we beter geen inkomstenbelasting en BTW heffen. Diensten (E) worden vrij van heffingen en materiestromen (M) worden getroffen.

Stichting WTS ontwikkelt een verbruiksbelasting op materiestromen. Ook ontwikkelt Stichting WTS een vermogensmutatiebelasting, met een levensloopafhankelijke vrijstelling.

Denk aan onze kinderen!

Er ontstaat, na een uiteindelijke invoering, een vriendelijkere gemeenschap. De omgeving wordt groener, mensen zijn meer verbonden en socialer, men is financieel meer egalitair. Mensen zijn gespecialiseerde organismen, die elkaars problemen zonder belastingheffing gemakkelijker kunnen oplossen. Initiatief wordt niet meer afgetapt.

De goederenstromen worden circulair en dunner, door het belasten van input en outputstromen aan materie en door niet meer belasten van de deeleconomie. De overheid kan kleiner worden, mensen worden immers zelfredzamer. Omkeerstelsels kunnen vervallen, binnen de levensloop bouwt men op, handhaaft men gedurende een lange tijd en tenslotte, tijdens ouderdom bouwt men weer vermogen af, ten gunste van een nieuwe generatie en ten gunste van de eigen verzorging. Alleen een sociaal vangnet kan blijven bestaan.

De ontwikkeling van deze twee belastingen is voor onze toekomst. De dan levende generatie mag kiezen om onderdelen al dan niet te implementeren.

Voor de overgang naar een verbruiksbelasting, is het belangrijk dat in ieder geval de inkomstenbelasting en de loonheffingen worden verlaagd en dat indirecte belastingen worden ingevoerd, op levenloze **materiestromen**. Er ontstaat door de verlaging bij de gezinnen meer budget en dus ruimte om anders te gaan consumeren (meer diensten van elkaar afnemen en minder productie en consumptie van goederen).

Het wetsvoorstel

Stichting WTS is verheugd met het initiatief om een CO₂ - heffing in te voeren! Het is een gedurfde positieve stap, die voor onze toekomst wordt gemaakt.

Belastingen kunnen worden gezien als negatieve feedback. Een belasting op input en output naar en uit technische omzettingprocessen vormt economisch *negatieve feedback*¹. De CO₂ heffing industrie is een belasting op de output door een technische omzettingprocessen. Meestal zijn dat verbrandingsprocessen.

De kostprijs van de doorgestroomde goederen gaat daardoor omhoog. De verhoging wordt (deels) afgewenteld op de afnemers². Dan drukt de belasting door in de eindprijs. Door het extra beprijzen van de goederen, met een CO₂ belasting, zal gedrag veranderen, zullen andere keuzes worden gemaakt.

Belastingdruk – negatieve feedback - is een *combinatie van tarief en grondslag*. In het wetsvoorstel wordt de grondslag verlaagd met de dispensatierechten³.

Dispensatierechten

De bruto-grondslag, uitgestoten massa's broeikasgassen, wordt dus verminderd met dispensatierechten. Die dispensatierechten worden als volgt bepaald:

Dispensatierechten = Eigen Productie * Benchmark aan uitstoot bij die productie * Reductiefactor⁴

Via de dispensatierechten *kan* de negatieve feedback worden verlaagd en zelfs helemaal worden geneutraliseerd. Fabrikanten en AVI's hebben *zelf* de mogelijkheid om hun procestechniek en om hun productgroepen aan te passen.

Hierna wordt op twee onderdelen van de dispensatierechten ingegaan.

Dispensatierechten; De Benchmark, voor een concurrerend Nederland

Met de mogelijkheid van het verlenen van dispensatierechten op grond van de 'beste benchmark', worden producenten met lagere emissies per eenheid product beloond. De stromen van de producenten die meer dan de benchmark uitstoten, worden daarentegen meestal belast. Die ondervinden dus economische negatieve feedback. Dit systeem beloont, op een directe manier, het 'veranderen' door de producent en het veranderen van keuzes door de consument.

¹ Feedback of terugkoppeling kan gedefinieerd worden als een proces waarbij het gevolg teruggeleid wordt naar —of een invloed heeft op—zijn eigen oorzaak. Er zijn twee bijzondere, fundamentele gevallen van feedback: positief en negatief. Bij positieve feedback zal een oorzaak zichzelf versterken. De tegengestelde situatie, waarbij een oorzaak zichzelf verzwakt en afwijkingen dus afnemen, heet negatieve feedback. Heylighen F., *Cursusnota's Complexiteit en Evolutie 2007*. Brussel: Vrije Universiteit Brussel, 2007

² Afhankelijk van de elasticiteit.

³ Het voorgestelde art 71l Wet belastingen op milieugrondslag.

⁴ Productie in jaar t (in tonnen) * Massa uitstoot aan broeikasgassen door meest efficiënte bedrijven voor 1 ton productie * Nationale reductiefactor
Zie uitvoerig paragraaf 2.4.2. van de M.V.T.

Veranderen is een samenspel van enkele universele wetten; variatie door uitvinden en proberen, selectie van het beste en reproductie ervan. In dit geval doen bijvoorbeeld consumentenpanels, maar vooral de economische markten het selectieproces.

De variatie en selectie wordt in dit wetsvoorstel (deels) door de producent zelf gedaan, om nieuwe productieprocessen, binnen de gegeven kaders van de benchmark te laten vallen.

Ook zijn de beste benchmarks al door een eerder variatie en selectieproces vastgesteld. De producent moet alleen met het productieproces binnen de benchmark zien te komen.

Het is verstandig om hier de nodige flexibiliteit aan producenten te geven. Industriële symbiose, het op elkaar aansluiten van omzettingsprocessen en het veranderen van technische eenheidsbewerkingen, kan dienen als toekomstige 'benchmark'. Dus, indien vernuftige systemen door de producenten zelf worden gevarieerd en worden geselecteerd, wordt dat later de norm. De producenten maken dan hun eigen toekomstige benchmark. De producenten hebben dan een concurrentieel voordeel op andere producenten. Indien de nationale benchmark scherper is dan de Europese, kan best de nationale benchmark worden gekozen.

De gegevens van de nieuwe, toekomstige benchmarks zijn dan gewoon in Nederland voor handen en kunnen dienen voor een toekomstige benchmark.

Door de nieuwe fiscale druk – veroorzaakt door een scherpere benchmark - worden concurrenten ook weer geprikkeld om te veranderen en ontstaat een nieuwe cyclus van variatie, selectie en reproductie. Over dit proces gaan meerdere jaren heen, zodat een producent met een beter systeem, voldoende voordeel heeft van de eigen investering. Anderzijds moet een innoverende concurrentie ook een kans hebben om - opnieuw - de lat hoger te leggen en een voordeel op de oude concurrent te krijgen.

Dit systeem maakt ook de Nederlandse industrie 'fit', paraat voor de zwaardere concurrentie door productie met de meest innovatieve technieken. Andere landen zullen vermoedelijk niet stilstaan, veel landen hebben hun verplichtingen aan toekomstige generaties inmiddels vastgelegd en zullen ook maatregelen nemen. Nederland prikkelt zijn industrie, om daar vooruit op te lopen.

Darwin: *"It is not the strongest of the species that survives, nor the most intelligent that survives. It is the one that is the most adaptable to change."*

Advies benchmark

Het systeem van heffing, gecombineerd met dispensatierechten, is nationaal vernuftig en laat de beste producenten op termijn een voorsprong hebben. ***Het is dan wel nodig dat nieuwe benchmark's vlot worden geïntroduceerd. Bovendien kunnen dat innoverende nationale benchmarks zijn, indien die beter dan de EU Benchmarks zijn.*** Minder goede producenten ondervinden dan eerder en meer negatieve feedback.

Nederland zorgt op een slimme manier, gebaseerd op het universeel Darwinisme⁵, dat we juist kunnen winnen.

⁵ Sinds het darwinisme zijn biologische grenzen heeft doorbroken en binnengedrongen is in andere domeinen, hebben heel wat menswetenschappers zich bijvoorbeeld de evolutietheorie eigen gemaakt. En er vervolgens een instrument in gevonden om hun discipline te verruimen, te verrijken (Nelissen zijn bijdrage in Braeckmans e.a., *Darwin en het hedendaagse mensbeeld.*, Brussel: UPA, 2010).

Dispensatierechten; De Reductiefactor

In het wetsvoorstel wordt aangegeven dat de reductiefactor voor het jaar 2021 1,2 belooft.

Aangezien de reductiefactor groter dan 1 is, **versterkt** die dus in de beginjaren de dispensatierechten. ***Een daling van de dispensatierechten, door het periodiek verlagen van de reductiefactor tot beneden de 1, is echter niet wenselijk.***

Een *innovatieve* industrie heeft bij een reductiefactor lager dan 1, immers een **dubbele last**, door enerzijds te moeten innoveren maar ook door de effectieve CO₂ belastingdruk. Een heffing die recht doet aan het klimaatakkoord, brengt alleen de kost van innovatie met zich mee. Deze kost loopt voor de baat uit. De baat is een concurrerend, schoon en winnend Nederland. De industrie heeft alleen de kost van innovatie, indien de reductiefactor boven de 1 blijft.

Het concurrentieel voordeel dat door de dispensatierechten ontstaat, zal ook ten opzichte van het buitenland gaan gelden. Ook daar hebben overheden zich immers gebonden om uitstoot omlaag te brengen. Hoe ze dat gaan doen en of die daar in gaan slagen, valt buiten de invloedssfeer. Wel geeft dit wetsvoorstel aan goede producenten en aan minder vervuilende afvalverbrandingscentrales de mogelijkheid om juist een concurrentieel voordeel te behalen.

Advies reductiefactor

Er wordt geadviseerd om de reductiefactor niet beneden de 1 te laten zakken⁶. Vlak na invoering mag de reductiefactor substantieel hoger dan 1,2 zijn. Daartegenover zien we liever een hoger tarief per ton (zie later in deze reactie). Op die manier loont het de moeite om processen aan te passen. De industrie en de AVI's worden door de hogere reductiefactor daar de tijd voor gegeven.

De minder goede producenten worden 'uitgeschakeld', wat juist de bedoeling is binnen de theorie van het universeel darwinisme. 'Verhuizen', brengt onnodige kosten met zich mee. Andere landen zullen niet stilstaan. Vermoedelijk zien ze die producenten ook liever niet komen, gelet op hun eigen verplichtingen.

⁶ Als de reductiefactor eenmaal op 1 staat, mag die in de formule binnen de nationale heffing vervallen.

Afvalverbrandingsinstallaties (AVI's)

Twee zaken vallen bij de afvalverbrandingsinstallaties op.

AVI's; Bruto grondslag broeikasgassen

In het voorgestelde artikel 71j van de Wet belastingen op milieugrondslag wordt *louter* de emissie van kooldioxide in de grondslag opgenomen. Het is niet geheel duidelijk waarom die keus gemaakt is⁷.

Bij een *onvolledige* verbranding van koolwaterstoffen ontstaan enerzijds *meer* giftige stoffen, aerosolen/polluenten en broeikasgassen met een hoger GWP, anderzijds ontstaat *minder* CO₂.

Een punt van zorg is dus dat de onvolledige verbranding wordt gestimuleerd, de grondslag aan CO₂ blijft bij onvolledige verbranding immers beperkt. Een volledige verbranding levert immers meer CO₂ op. De tot CO₂ beperkte grondslag⁷, kan een perverse prikkel tot onvolledige afvalverbranding met zich meebrengen.

Door het verbreden van de grondslag tot broeikasgassen, wordt – ten tweede - het investeren in vergaande zuiveringsmethoden direct gestimuleerd.

Van deze betere zuivering kan bovendien ook de lokale omgeving profiteren. Beter installaties kunnen immers ook de lokale luchtvervuiling (andere dan broeikasgassen) verminderen. Dit is een welkom neveneffect.

Tenslotte kunnen de massa's aan input – afval - gedifferentieerd worden beprijsd. De AVI is beter in staat om de tarieven - die ze in rekening brengt - te verklaren. Gespecialiseerde installaties, voor bijzondere vuilvragen, worden ook beter benut, omdat ze een gunstigere – zuivere - output hebben. Dat lukt alleen indien meer rookgassen, niet alleen op CO₂, worden bemeaten (en door de belastingheffing beprijsd).

Advies grondslag AVI's

Geadviseerd wordt dan ook om de 'broeikasgassen' in de bruto grondslag van AVI's op te nemen in plaats van kooldioxide.

Indien dit voor de sector op korte termijn niet haalbaar is, wegens het toepassen van de standaardmethode, kan men overwegen om deze maatregel reeds nu vast te leggen maar op termijn te laten ingaan⁸.

AVI's; extra dispensatierechten voor afvoer naar warmtenetten

In paragraaf 2.4.2.8 van de M.v.T. is opgenomen dat geen dispensatie voor de aansluiting op warmtenetten wordt toegestaan. Er zou anders sprake zijn van dubbele dispensatie. De genoemde 'dubbele verstrekking' van dispensatierechten kan worden gerechtvaardigd door de volgende drie punten:

De hiervoor genoemde vollediger verbranding brengt een *hogere* warmteontwikkeling met zich mee. Nuttige afvoer van die warmte, klemt dan temeer.

⁷ Mogelijk zijn de standaardmethode om de samenstelling van output te bepalen en de diversiteit van de input, de oorzaken (paragraaf 2.4.6. M.v.T.). De samenstelling van de diverse output aan rookgassen is dan begrijpelijkerwijs moeilijker vast te stellen.

⁸ Zie de voetnoot hiervoor. De directe meetmethode wordt dan de regel.

Als tweede punt kan worden genoemd dat de warmteontwikkeling van de AVI een activiteit inherent aan het doel is; het verbranden van afval. Men hoeft niet bang te zijn dat extra warmte wordt ontwikkeld voor dispensatierechten, de extra heffing aan broeikasgassen die daarmee gepaard gaat, dient men hoger dan de dispensatie te stellen. Het blijft gaan om zuivere restwarmte, het borgend karakter van de heffing is niet in het geding.

Het verruimen van de bruto-grondslag, in verband met het opnemen van broeikasgassen in plaats van CO₂ brengt, zonder verdere maatregel, de nodige fiscale lasten met zich mee. Die extra lasten kunnen – sturend - worden voorkomen door *toch* dispensatie te verlenen voor de afvoer van warmte op warmtenetten door AVI's.

Advies dispensatierechten voor AVI's

Geadviseerd wordt dan ook om voor in ieder geval aan de AVI's extra dispensatierechten te verlenen voor levering van warmte aan warmtenetten.

Als alternatief vraag ik U te overwegen om het verlenen van dispensatierechten op historische basis te versoberen en om die versobering te combineren met extra dispensatie voor warmtelevering.

Het gaat om grote massa's aan broeikasgassen en het gaat om omvangrijke leveringen aan warmte, een verfijning in wetgeving is het overwegen waard.

Nog enkele algemene overwegingen inzake warmtenetten, die ook voor de warmteleveringen door AVI's gelden, treft u in de volgende paragraaf aan.

Warmtenetten

Hiervoor is uiteengezet waarom in ieder geval voor de AVI's best een andere bruto en netto grondslag (na dispensatie) kan worden gekozen.

Meer algemeen wordt gevraagd om de levering van warmte – generiek - naar buiten de belastingplichtige groep - met **extra dispensatierechten** te begunstigen. De groep die er buiten valt, heeft immers geen last van de CO₂ heffing terwijl de warmteproductie binnen de groep wel gepaard gaat met CO₂ heffing. Extra dispensatie voor warmtenetten maakt de heffing juist neutraler.

Zo is een losse broeikasgasinstallatie voor stadsverwarming uitgesloten van de heffing. Met het toevoegen van extra dispensatie voorkomt men dat die installaties gaan branden, terwijl elders restwarmte verloren gaat.

Van verstoring in het globale technische systeem - tussen belastingplichtigen enerzijds en niet belastingplichtigen anderzijds - is juist geen sprake, indien extra dispensatierechten worden verleend.

Daar komt bij dat de afname van (rest-)warmte in een warmtenet veelal via een zogenaamd cascadesysteem verloopt. De hoogste temperaturen worden in de industrie vereist, helemaal aan het uiteinden van een warmtenet zit de glastuinbouw. Stadsverwarming zit nog *voor* de afname van de warmte voor glastuinbouw. Door het niet begunstigen van de stadsverwarming verloopt de warmteafname minder efficiënt.

Ook is het advies om de dispensatie over de *netto* levering te berekenen. Ontvangen warmte, van niet belastingplichtigen, komt in mindering op de geleverde warmte aan het warmtenet voor niet belastingplichtigen. Op deze manier wordt misbruik voorkomen. Ook wordt dan voorzien in onderlinge verrekening van rechten⁹.

We zetten uiteen dat een *hoog belastingtarief* wenselijk is, mits er voldoende dispensatie wordt geboden. Levering van restwarmte geeft de belastingplichtigen een welkome toevlucht om de effectieve heffing door het zwaardere tarief te voorkomen.

De wetgeving is al uitgerust om dispensatierechten te verlenen. De extra uitvoeringskosten vallen mee. Bovendien gaat het om omvangrijke kwantiteiten.

Advies warmtenetten

Verleen een generieke vorm van dispensatierechten voor alle leveringen van warmte aan niet belastingplichtigen.

⁹ Men zou kunnen opnemen dat de dispensatierechten binnen een warmtenet onder de belastingplichtigen worden omgeslagen naar de geleverde en ontvangen Joules aan niet-belastingplichtigen.

Van niet belastingplichtigen ontvangen Joules, verlagen de dispensatierechten

Aan niet belastingplichtigen geleverde Joules, verhogen de dispensatierechten.

Het *globale* aantal Joules, binnen het warmtenet na de onderlinge leveringen, kan het totaal aantal dispensatierechten niet verlagen. (Voor het geval, globaal beschouwd, wordt geleverd door niet belastingplichtigen).

Scope belastingplichtigen

Verder is het wellicht de moeite waard om te onderzoeken of installaties en belastingplichtigen optioneel in de heffing kunnen worden opgenomen. En dat de vaststelling van de bruto-grondslag/emissie pas na die installaties plaatsvindt. Daar vindt dan (deels) de belaste emissie plaats. Voor dat deel kan het een andere belastingplichtige zijn; een belastingplichtige die er voor heeft geopteerd om belastingplichtig te worden.

Op die manier kunnen industriële processen verder worden geglobaliseerd. Industriële symbiose, samenwerking, wordt dan bevoordeeld. Darwin: "In the long history of human kind (and animal kind, too) those who learned to collaborate and improvise most effectively have prevailed."

Indien een broeikasgas door een opterende belastingplichtige minder schadelijk worden gemaakt, is dat directe winst voor de producenten en het is winst voor diens 'afnemer'. Die afnemer wordt door de producent, voor het minder schadelijk maken, immers vergoedt. En het is directe winst voor de gemeenschap. Een voorwaardelijke 'opt – in' voor die installatie en tot de belastingplicht, maakt dat mogelijk.

Advies Scope belastingplichtigen

Indien de wens in de industrie bestaat (?), is het wellicht een oplossing om op verzoek een voorwaardelijke 'opt-in' voor installaties en daarmee tot belastingplicht te kiezen

Tarief

Belastingdruk – negatieve feedback - is een combinatie van **tarief en grondslag**. In het wetsvoorstel wordt de grondslag verfijnd via de dispensatierechten. Dat maakt dat de *nationale* industrie en AVI's zelf kunnen bijsturen, door hun processen aan te passen en daarmee, geen heffing te moeten betalen. Dat afwegen moet dan wel de moeite lonen, dus het tarief moet voldoende hoog zijn. Anderzijds kunnen de dispensatierechten dan best ruimhartig zijn.

Voor een mooi onderbouwing de prijs van CO₂ en daarmee indirect ook van het tarief: de reactie op deze internetconsultatie door drs. R.J.B. van der Rijt .d.d. 15 mei 2020, reeds door u ontvangen

Advies tarief

Geadviseerd wordt om een hoog ontmoedigend tarief in te voeren. Als alternatief vraag ik U het tarief in de loop der jaren te laten oplopen.

Ik vraag U het hoge tarief te **combineren** met ruime dispensatierechten (zie uitvoerig hiervoor). De innoverende industrie wordt dan voldoende aangemoedigd om te veranderen. Dispensatierechten vormen voor de belastingplichtige een 'veilige'. Voor de gemeenschap is het een welkome haven. Het veranderen sec. levert op middellange termijn juist veel banen op. Het laten winnen op de internationale markten, zorgt voor behoud van banen op lange termijn.

Industrie die zich niet kan aanpassen, willen we op lange termijn juist niet behouden.

Afsluiting

Stichting WTS hoopt op een invoering van het wetsvoorstel. We hopen hiermee nog enige bruikbare adviezen te hebben aangedragen. Voor nadere informatie ben ik bereikbaar op 06-53632698.

Publicatie vormt geen bezwaar.

Stichting WTS

Drs. H.J. Willemsen

(voorzitter)